

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle yhteistä kriisinratkaisurahastoa ja vakausmaksujen siirtoa koskevan sopimuksen muuttamisesta (HE 100/2021 Hallituksen esitys eduskunnalle vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi)

Euroopan unionin maat ovat tehneet 27.1.2021 ja 8.2.2021 sopimuksen, jolla muutettaisiin yhteiseen kriisinrahastoon siirrettäviä vakausmaksuja ja rahasto-osuuksien yhdistämistä koskevaa sopimusta. Hallituksen esitys HE100/2021 vp koskee ko. uutta sopimusta sekä lakiesitystä, jolla Suomen eduskunta hyväksyisi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisen.

Kriisinratkaisurahasto toimii luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä kerätyillä vakausmaksuilla. Esityksellä HE100/2021 muutettavassa sopimuksessa¹ todetaan, että rahastoon kerättävät vakausmaksut ovat aluksi jaettuja EU:n jäsenmaiden rahasto-osuuksiin ja että rahaston varat yhdistettäisiin vähitellen.

Alkuperäisen sopimuksen 5. artiklan ensimmäisessä kohdassa esitetään kolmivaiheinen järjestelmä, jota noudattaen kriisinratkaisuneuvostolla on toimivalta käyttää kriisinratkaisurahaston rahasto-osuuksia. Sopimuksen mukaan kuhunkin kriisinratkaisutoimeen käytetään ensisijaisesti sen tai niiden maiden rahasto-osuuksia, joista kriisinratkaisutoimen kohteena oleva laitos on saanut toimiluvan. Ko. rahasto-osuuksista käytetään ensi vaiheessa kuitenkin enintään tietty prosenttimääräinen osuus.

Varojen yhdistämisprosessin aikana ensi vaiheessa käytetty prosenttimäärä supistuu asteittain. Jos yllä kuvatulla tavalla rajoitetut varat eivät riitä kriisinratkaisutoimeen, toisessa vaiheessa kriisinratkaisutoimen jäljelle jäävät kustannukset jaetaan koko kriisinratkaisurahaston kesken. Toisessa vaiheessa koko kriisinratkaisurahaston varoista on käytössä vain tietty prosenttiosuus, joka kasvaa yhdistämisprosessin aikana. Vasta kolmannessa vaiheessa otettaisiin käyttöön kaikki jäljelle jääneet kriisinratkaisurahaston varat. Ensimmäisessä vaiheessa käytetyn osuuden supistuttua nolnaan prosenttiin ja toisessa vaiheessa käytetyn osuuden kasvettua sataan prosenttiin kriisinratkaisurahaston varat ovat käytännössä yhteisiä.

Hallituksen esityksessä HE 100/2021 käsitellyt uudet säädökset kytkeytyvät Euroopan vakausmekanismin avulla toteutettavaan yhteiseen varautumisjärjestelyyn. Yhteinen varautumisjärjestely tarjoaa kriisinratkaisurahastolle lainamutoista tukea tilanteessa, jossa sen omat varat loppuvat. Tällaiset lainat maksetaan luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä kerättävillä ylimääräisillä jälkikäteen suoritettavilla vakausmaksuilla.

Uuden sopimusversion 5. artiklan kohdat 1 d) ja 1 e) kuvaavat kaksivaiheisen menettelyn, joka on analoginen (lukuun ottamatta valittuja prosenttiosuuksia) yllä kuvatun kriisinratkaisurahaston varoja käytettäessä noudatetun menettelyn kahden ensimmäisen vaiheen kanssa. Muutosesitys velvoittaa näin kaikki vakausmaksuvelvolliset osallistumaan ylimääräisten vakausmaksujen suorittamiseen tilanteessa, jossa kriisinratkaisurahaston varallisuus ei riitä kriisinratkaisutoimen kustannusten kattamiseen.

Hallituksen esitys HE 100/2021 esittelee myös Finanssivalvonnan, Suomen Pankin, Rahoitusvakausviraston ja Finanssiala ry:n aiempia lausuntoja ehdotetuista muutoksista. Finanssiala ry katsoo, että vakausmaksujen

¹ Agreement on the transfer and mutualisation of contributions to the Single Resolution Fund, Brussels, 14 May 2014, <https://www.srb.europa.eu/en/content/legal-acts>

muutosta koskevaa sopimusta ei pitäisi hyväksyä ennen kuin nykyisen kriisin vaikutukset eri maiden pankkeihin tunnetaan ja kriisin edellyttämät korjaavat toimenpiteet on toteutettu. Finanssivalvonnan, Suomen Pankin ja Rahoitusvakausviraston lausunnot voidaan tulkita ensisijaisesti myönteisiksi.

Finanssiala ry:n kantaa voidaan pitää loogisena, koska koronakriisi on vaikuttanut sopimuksen osapuolten kansantalouteen dramaattisesti eri tavalla. On syytä olettaa, että myös varautumisjärjestelyyn turvautumiseen pakottavan vakavan finanssikriisin kriisin todennäköisyys on kasvanut koronakriisistä eniten kärsineissä maissa enemmän kuin Suomessa, jonka bruttokansantuote supistui viime vuonna vain 2,9 prosenttia.

Suomi on kuitenkin kansantaloutena pieni, ja Suomen kansallisia etuja palvelee solidaarinen, ilman omaa syytään vaikeuksiin joutuneita jäsenmaitaan auttava Euroopan Unioni. Yhteiseen kriisinratkaisumekanismiin kuuluvan riskien jakamisen voidaan katsoa palvelevan paitsi pankkisektorin vakautta myös yleisemmin yllättävistä kriiseistä aiheutuvien vahinkojen ja riskien tasaisempaa jakamista Euroopan Unionin yritysten ja kansalaisten kesken. Tällaisen riskinjaon vastustaminen ei pitkällä tähtäimellä palvele Suomen kansallisia etuja silloinkaan, kun se lyhyellä tähtäimellä vähentää finanssialan yritysten riskejä tai niiden asiakkaille riskien mahdollisesti realisoituessa aiheutuvia kustannuksia.

Helsingissä 20. syyskuuta 2021

Ilkka Kiema
tutkimuskoordinaattori, ennustepäällikkö
Palkansaajien tutkimuslaitos